

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 346/2022
27.01.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Марине Милановић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Драгомир Ђуришић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Душан Булатовић, адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одржавању личних односа и издржавању, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 450/21 од 20.08.2021. године, у седници одржаној дана 27.01.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 450/21 од 20.08.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Вршцу, Судска јединица у Белој Цркви П2 334/20 од 29.04.2021. године, ставом првим изреке, заједничко дете парничних странака мал. ВВ из ..., рођена ... године у ..., поверена је мајци – тужиљи на самостално вршење родитељског права. Ставом другим изреке, одређено је пребивалиште мал. ВВ на адреси мајке у ..., у улици ... број Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да на име доприноса за издржавање малолетног детета плаћа месечни износ од 5.000,00 динара почев од предаје малолетног детета мајци, па убудуће, док за то постоје законски услови, и то до 10ог у месецу за текући месец, путем поштанске уплатнице на име законског заступника малолетног детета – мајке или на рачун који она значи, све док та обавеза по закону траје. Ставом четвртим изреке, одређено је да ће се одржавање личних односа малолетног детета са оцем – туженим одржавати у складу са договором парничних странака и у складу са потребама и жељама детета. Ставом петим изреке одређено је да се овом пресудом мења пресуда Основног суда у Вршцу, Судска јединица Бела Црква П2 148/18 од 16.12.2018. године и пресуда Основног суда у Вршцу, Судска јединица Бела Црква П2 168/19 од 10.09.2019. године, у делу који се односи на вршење родитељског права над заједничким дететом парничних странака, мал. ВВ из ..., пребивалиште детета, допринос за издржавање детета и одржавање личних односа детета са родитељем са којим не живи. Ставом шестим изреке, одбијен је предлог тужиље да се одреди привремена мера којом би се малолетно дете поверило на самостално вршење родитељског права тужиљи – мајци, одредила адреса пребивалишта малолетног детета на адреси мајке, са трајањем привремене мере до

правноснажног окончања парнице П2 334/20, која се води код Основног суда у Вршцу, Судска јединица у Белој Цркви. Ставом седмим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 450/21 од 20.08.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог као неоснована и потврђена првостепена пресуда у ставу првом, другом, трећем, четвртном и петом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побиијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ број 72/11 са каснијим изменама и допунама) у границама разлога наведених у ревизији, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су засновале ванбрачну заједницу 25.01.2006. године у којој је рођено троје малолетне деце, ГГ рођен ... године, ВВ рођена ... године и ДД рођен ... године. Заједница парничних странака прекинута је 2015. године, када је тужила напустила кућу и отишла да живи код мајке, а деца су остала да живе са оцем. Правноснажном пресудом Основног суда у Вршцу, Судска јединица Бела Црква П2 148/18 од 16.12.2018. године, малолетна деца поверена су оцу на самостално вршење родитељског права, уређен је начин одржавања личних односа са мајком и обавезана мајка да доприноси издржавању малолетне деце, а пресудом истог суда П2 168/19 од 10.09.2019. године, додатно је уређен начин одржавања личних односа мајке са малолетном децом. Тужила је завршила ... школу, никада није била у радном односу, обавља сезонске послове и живи са мајком која меечно остварује примања у износу од 9.000,00 динара. Против тужиле се води поступак због недавања издржавања у износу од 165.000,00 динара. Тужени је по занимању ..., тренутно није у радном односу, обавља сезонске пољопривредне послове, док од земље коју издаје у закуп остварује годишњи приход од 1.100 евра, а финансијски му помажу родитељи који су у пензији, и поседује кућу у власништву. Наредбом ОЈТ у Вршцу Кео 172/20 од 12.11.2020. године, одложено је кривично гоњење против туженог због сумње да је у периоду од децембра 2018. године до августа 2020. године, онемогућавао извршење пресуда у погледу одржавања личних односа малолетне деце са мајком, овде тужиљом тако што децу није предавао мајци на виђање у периоду који је одређен у тим пресудама. Малолетна деца парничних странака живе са оцем, мал. ВВ одржава редовне личне контакте са мајком, док мал. ГГ и мал. ДД то одбијају. Мал. ВВ похађа ... разред основне школе. У Центру за социјални рад изразила је жељу да живи са мајком, а да се са оцем и браћом виђа сходно својим обавезама. Према налазима и мишљењу Центра за социјални рад од 19.01.2021. године и 03.03.2021. године и извештају од 07.04.2021. године, постоје елементи да се мал. ВВ повери мајци на самостално вршење родитељског права, будући да је то њена жеља, а током поступка нису утврђени разлози који би испуњење те жеље оспорили, да је у најбољем интересу мал. ВВ је да се виђање са оцем одвија према договору родитеља и у складу са потребама и жељама малолетног детета, обзиром да су оба родитеља изјавила да одржавање личних односа не треба уређивати судском пресудом, јер неће бранити виђање са другим родитељем и да ће поштовати жељу и потребу детета. Осим тога, модел виђања који је предложила мајка, а

имајући у виду све околности конкретног случаја није у најбољем интересу мал. ВВ јер је рестриктиван у односу на пређашње стање и може негативно утицати на њен однос са браћом. Мишљење мал. ВВ је узето у обзир имајући у виду њену зрелост и способност у погледу одлуке код којег родитеља жели да живи.

Код тако утврђеног чињеничног стања, правилан је закључак нижестепених судова да су се стекли услови за измену раније одлуке о вршењу родитељског права у делу који се односи на мал. ВВ и мал. дете је поверено на самостално вршење родитељског права мајци, као и одлука о начину одржавања личних односа оца са малолетним дететом на начин како је то ближе наведено у ставу четвртом изреке првостепене пресуде. Такође, правилно су нижестепени судови одлучили о висини доприноса за издржавање малолетног детета од стране туженог, као родитеља коме дете није поверено.

Чланом 3. став 1. Конвенције о праву детета прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Ставом 2. истог члана прописано је да се државе чланице обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и предузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере. Ова обавеза преузета је чланом 6. став 1. Породичног закона, којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета.

Одредбе члана 77. Породичног закона, прописују услове за самостално вршење родитељског права. Одредбом члана 77. став 3. наведеног закона, прописано је да један родитељ врши сам родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права.

Одредбом члана 266. став 1. Породичног закона, прописано је да је у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

Одредбом члана 270. Породичног закона, прописано је, да је, пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права, суд дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. Одредбом члана 272. став 2. истог закона прописано је да, ако родитељи нису закључили споразум о вршењу родитељског права или суд процени да њихов споразум није у најбољем интересу детета, одлуку о поверавању заједничког детета једном родитељу, о висини доприноса за издржавање од стране другог родитеља и о начину одржавања личних односа детета са другим родитељем, доноси суд.

Када се пође од утврђеног чињеничног стања, имајући налаз и мишљење надлежног органа старатељства, датог уз уважавање мишљења мал.детета у ситуацији када је способно да изрази своје мишљење са којим родитељем жели да живи, а имајући у виду узраст и пол детета, његове жеље и осећања, потребе и способност родитеља, као и процењену родитељску способност оба родитеља, то Врховни

касациони суд налази да је правилан закључак нижестепених судова да је дошло до промењених околности, због којих би било потребно да се промени одлука о вршењу родитељског права у односу на ранију одлуку у делу којом је мал. ВВ поверена оцу, овде туженом. И по оцени ревизијског суда, у најбољем интересу мал.детета је да да живи у домаћинству са мајком, уз начин одржавања личних односа са оцем, према заједничком договору тужиље и туженог.

Одредбама члана 61. Породичног закона, уређени су лични односи детета са родитељем са којим не живи. Одредбом става 1. истог члана, прописано је да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи. Одредбом става 2. овог члана, прописано је да право детета да одржава личне односе са родитељем са којим не живи може бити ограничено само судском одлуком, када је то у најбољем интересу детета.

Наиме, најбољи интерес детета, којим је суд дужан да се руководи у спору за заштиту права детета (члан 3. Конвенције о правима детета и члан 6. Породичног закона) је правни стандард који чини неколико елемената процене и то узраст и пол детета, његове жеље и осећања, с обзиром на узраст и зрелост, емотивне потребе. У конкретном случају нижестепени судови су пошли од налаза и стручног мишљења органа старатељства правилно налазећи да је начин одржавања личних односа који је предложио орган старатељства у најбољем интересу малолетног детета, јер отац поседује одговарајуће родитељске компетенције, имајући у виду да је овај начин одржавања личних односа малолетног детета са оцем свакако подложен контроли од стране надлежног органа старатељства, све у циљу заштите интереса малолетног детета.

Нису основани наводи ревизије којима се оспорава одлука у погледу одржавања личних односа мал. ВВ са оцем као родитељем коме дете није поверено, с обзиром да су нижестепени судови приликом одлучивања, имали у виду мишљење мал. детета у ситуацији када је способно да искаже своје мишљење о томе са којим родитељем жели да живи и о начину одржавања личних односа са оцем и браћом која живе заједно са оцем, као и изјаву оба родитеља да одржавање личних односа не треба уређивати судском пресудом, јер неће бранити виђање са другим родитељем и да ће поштовати жељу и потребу детета уз оцену налаза и стручног мишљења надлежног органа старатељства. Наиме, када је у питању најбољи интерес детета, суд не опредељује само мишљење детета, већ и друге околности које се тичу узраста и пола детета, потреба детета, као и способност родитеља да задовољи потребе детета, што су нижестепени судови, а супротно ревизијским наводима, на правилан начин ценили и за своју одлуку дали довољне и јасне разлоге, које у свему прихвата и овај суд.

Правилном применом члана 272. став 2. истог Закона, уређен је начин одржавања личних односа мал.ВВ са оцем – овде туженим, у складу са мишљењем и предлогом Центра за социјални рад који је усмерен на реуспостављање нарушених породичних односа и стварање емотивне блискости мал. ВВ током боравка у домаћинству сваког од родитеља. Код наведеног, Врховни касациони суд налази да је на овај начин задовољен најбољи интерес малолетног детета и у овом делу.

Правилном применом одредбе члана 154. и 160. Породичног закона, према оцени Врховног касационог суда нижестепени судови су одлучили да тужени има могућности да издржавању малолетног детета доприноси са 5.000,00 динара месечно.

Суд је ценио и остале наводе ревизије, па је нашао да су неосновани, јер суштински представљају понављање навода који су истицани у жалби против првостепене пресуде, а ове наводе је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које у свему прихвата и овај суд.

Са напред наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, а на основу члана 414. ЗПП.

**Председник већа - судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић